

Rådets konklusioner om, hvilken rolle førskoleundervisningen og primæruddannelsen spiller i skabelsen af kreativitet, innovation og digital kompetence

(2015/C 172/05)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION

HENVISER I FORBINDELSE MED EU'S BESTRÆBELSER PÅ AT OPBYGGE EN DIGITAL ØKONOMI ⁽¹⁾

TIL:

1. henstillingen fra Europa-Parlamentet og Rådet af 18. december 2006 om nøglekompetencer for livslang læring, der fastlægger den viden samt de færdigheder og holdninger, der er nødvendige for at udvikle den digitale kompetence ⁽²⁾ som en af de nøglekompetencer, ethvert individ har brug for, for at opnå personlig udfoldelse og udvikling, blive aktive medborgere, blive socialt integreret og begå sig på arbejdsmarkedet ⁽³⁾, og som fremhæver uddannelsesområdet centrale rolle for at sikre, at alle unge får mulighed for at udvikle og forbedre en sådan kompetence
2. konklusionerne vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, den 22. maj 2008 om fremme af kreativitet og innovation gennem uddannelse og erhvervsuddannelse, der navnlig understregede den afgørende rolle, lærere og læringsmiljøet har at spille i motiveringen af og støtten til det enkelte barns kreative potentiale ⁽⁴⁾
3. Rådets konklusioner af 12. maj 2009 om en strategiramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet ⁽⁵⁾, hvori fremme af kreativitet og innovation på alle uddannelsesniveauer fastsættes som en af rammens fire strategiske mål, og hvori tilegnelsen af tværgående nøglekompetencer som f.eks. digital kompetence identificeres som en central udfordring i denne henseende
4. Rådets konklusioner af 27. november 2009 om mediekendskab i det digitale miljø, som understregede behovet for at fremme ikke blot større adgang til, men også ansvarlig anvendelse af nye teknologier ⁽⁶⁾
5. Rådets konklusioner af 20. maj 2011 om førskolepædagogik ⁽⁷⁾, som anerkendte, at førskoleundervisning og børnepassningsordninger af høj kvalitet supplerer familiens centrale rolle og skaber det nødvendige grundlag for sprogtilegnelse, vellykket livslang læring, social integration, personlig udvikling og beskæftigelsesegnethed og samtidig virker fremmende for tilegnelsen af både erkendelsesmæssige og ikkeerkendelsesmæssige færdigheder
6. Rådets konklusioner af 29. november 2011 om kulturelle og kreative kompetencer og deres betydning for opbygning af intellektuel kapital i Europa ⁽⁸⁾, som anerkendte sådanne kompetencer som kilder til bæredygtig og inklusiv vækst i Europa, især gennem udvikling af innovative produkter og tjenesteydelser
7. Rådets konklusioner af 29. november 2011 om beskyttelse af børn i den digitale verden ⁽⁹⁾, der understregede betydningen af at gøre børnene bevidste om de potentielle risici, de møder i den digitale verden, og opfordrer til at fremme en konsekvent undervisning i onlinesikkerhed og mediekendskab både i skolerne og førskoleundervisningen og i børneinstitutioner
8. Rådets konklusioner af 26. november 2012 om læse- og skrivefærdighed, der påpegede, at indvirkningen af ny teknologi på læse- og skrivefærdighed ikke er blevet fuldt udnyttet i uddannelsessystemerne, og at en revision af undervisningsmateriale og -metoder på baggrund af den øgede digitalisering og støtte til lærernes brug af ny pædagogik kan øge lærernes motivation ⁽¹⁰⁾

⁽¹⁾ Det Europæiske Råds konklusioner af 24.-25. oktober 2013 (EUCO 169/13, afsnit I, navnlig punkt 1-12).

⁽²⁾ »Den digitale kompetence omfatter en sikker og kritisk brug af informationssamfundets teknologier (IST) til arbejde, fritid og kommunikation. Den understøttes af basale færdigheder i IKT: brugen af en computer til at hente, vurdere, lagre, producere, præsentere og udveksle oplysninger og til at kommunikere og deltage i samarbejdsnet via internet« osv.

⁽³⁾ EUT L 394 af 30.12.2006, s. 10.

⁽⁴⁾ EUT C 141 af 7.6.2008, s. 17.

⁽⁵⁾ EUT C 119 af 28.5.2009, s. 2.

⁽⁶⁾ Dok. 15441/09.

⁽⁷⁾ EUT C 175 af 15.6.2011, s. 8.

⁽⁸⁾ EUT C 372 af 20.12.2011, s. 19.

⁽⁹⁾ EUT C 372 af 20.12.2011, s. 15.

⁽¹⁰⁾ EUT C 393 af 19.12.2012, s. 1.

9. Rådets konklusioner af 26. november 2012 om den europæiske strategi for et bedre internet for børn ⁽¹⁾, som lagde vægt på den vigtige rolle, uddannelsessektoren og forældrene spiller, når det gælder om at hjælpe børn med på en sikker og gavnlig måde at udnytte de muligheder, som internettet tilbyder, samt læreres og forældres behov for at holde trit med de nye teknologier, der er i konstant udvikling
10. Rådets konklusioner af 20. maj 2014 om effektiv læreruddannelse, der fremhævede betydningen af, at lærere selv erhverver sig tilstrækkelig indsigt i digitale læringsværktøjer og åbne uddannelsesressourcer for at kunne anvende dem effektivt i deres undervisning og dermed give de lærende mulighed for at udvikle deres digitale kompetence ⁽²⁾,

OG ANERKENDER I LYSET AF ANDRE BAGGRUNDSOPLYSNINGER, JF. BILAGET TIL DISSE KONKLUSIONER,

FØLGENDE:

1. fremme af kreativitet, innovation og digital kompetence gennem uddannelse i barnets første år ⁽³⁾ kan give fordele senere ved at skabe grundlaget for yderligere læring, ved at gøre det muligt for viden at udvikles til et langt højere niveau og ved generelt at forbedre det enkelte barns evne til at udvikle kreativ og kritisk tankegang og blive en ansvarlig borger i morgendagens Europa, der kan leve op til udfordringerne i en stadig mere sammenkoblet og globaliseret verden
2. evnen til at innovere og udvikle nye produkter og tjenesteydelser er i vid udstrækning baseret på at høste fordelene ved den digitale revolution, som forandrer økonomier og samfund i en forbløffende fart, hvilket betyder, at økonomisk fremgang i de kommende årtier bl.a. vil afhænge af borgere, der udviser kreative og innovative evner og besidder stor digital kompetence
3. for at imødekomme den stigende efterspørgsel efter digitalt kompetente brugere og IKT-fagfolk, er Europa nødt til at reagere på udfordringen om at give alle borgere mulighed for at frigøre deres kreative eller innovative potentiale og udvikle deres digitale kompetence gennem livslang læring,

OG ER DERFOR ENIGT OM FØLGENDE:

med hensyn til kreativitet og innovation:

1. Uddannelsessystemerne samt ikkeformel og uformel læring spiller en afgørende rolle i udviklingen af kreative og innovative evner fra en tidlig alder som nøgelfaktorer, ikke alene i styrkelsen af den fremtidige økonomiske konkurrenceevne og beskæftigelsesegnethed, men i lige så høj grad for at fremme personlig udfoldelse og udvikling, social integration og aktivt medborgerskab.
2. Lærere og førskolepædagoger har en grundlæggende rolle at spille for at stimulere børns nysgerrighed, opfindsomhed og vilje til at eksperimentere og for at hjælpe dem med at udvikle ikke blot grundlæggende færdigheder og specifik viden, men også de tværgående kompetencer, der er forudsætningen for kreativitet og innovation, f.eks. kritisk tænkning, problemløsning og initiativtagning.
3. Læring gennem leg, som kan omfatte spil og digitale redskaber med pædagogisk værdi, fremmer ikke alene fantasi, intuition og et udforskende sind, men også evnen til at samarbejde og løse problemer og er derfor vigtig for det enkelte barns udvikling og læring, især i de første år.
4. Alt dette har vigtige konsekvenser for moderniseringen af pædagogiske metoder, undervisningsmateriale og læringsmiljøet samt for læreres og førskolepædagogers grunduddannelse og løbende faglige udvikling, så de kan stimulere kreativitet og innovation hos børn ved at vise disse aspekter i deres egen undervisning.

og med hensyn til digital kompetence:

5. Selv om digitale værktøjer ikke kan erstatte grundlæggende aktiviteter, erfaringer og materialer fra klasseværelset, kan adgangen til sådanne værktøjer og deres inddragelse i indlærings- og læringsprocesserne, hvor det er relevant, bidrage til at fremme sidstnævntes kvalitet og effektivitet samt til at øge elevernes motivation, forståelse og læringsresultater.

⁽¹⁾ EUT C 393 af 19.12.2012, s. 11.

⁽²⁾ EUT C 183 af 14.6.2014, s. 22.

⁽³⁾ De uddannelsesperioder, der er omhandlet i disse konklusioner, svarer stort set til:

- ISCED-niveau 0.2 (førskoleuddannelse): »Uddannelse med henblik på at støtte tidlig udvikling som forberedelse til deltagelse i skole og samfund. Programmer for børn fra 3 år til skolestart.«
- ISCED-niveau 1 (primæruddannelse): »Programmer, der typisk har til formål at udstyre eleverne med grundlæggende færdigheder i læsning, skrivning og matematik og at udgøre et solidt grundlag for læring.«

6. Effektiv og alderssvarende udvikling af digital kompetence i førskoleundervisningen og primæruddannelsen har vigtige konsekvenser for så vidt angår pædagogiske metoder, vurdering, pædagogiske ressourcer og læringsmiljøer samt i forbindelse med at mindske den digitale kløft.
7. Lige så vigtigt er dets indvirkning på grunduddannelsen og den løbende faglige udvikling af både lærere og førskolepædagoger for at sikre, at de udvikler kapaciteten, metoderne og færdighederne til at fremme effektiv og ansvarlig brug af nye teknologier til pædagogiske formål og til at støtte børn i at udvikle digital kompetence.
8. I en verden, hvor mange børn ofte er ret fortrolige med digitale medier, spiller uddannelse ligeledes en vigtig rolle med hensyn til at fremme sikker og ansvarlig brug af digitale værktøjer og udvikle mediekendskab, dvs. evnen til ikke kun at få adgang til digitalt skabt indhold, men endnu vigtigere til at fortolke, anvende, dele, udvikle og kritisk vurdere dette indhold,

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL UNDER BEHØRIG HENSYNTAGEN TIL NÆRHEDSPRINCIPPET OG DEN INSTITUTIONELLE AUTONOMI:

med hensyn til kreativitet og innovation:

1. at tilskynde uddannelsesinstitutionerne for lærere og førskolepædagoger samt udbydere af efteruddannelsesforløb til at tilpasse deres programmer, så der kan inddrages nye læringsværktøjer og udvikles hensigtsmæssige pædagogiske metoder til at fremme kreativitet og innovation fra en tidlig alder
2. at tilskynde uddannelsesudbydere eller eventuelt de relevante myndigheder til at stille tilstrækkeligt udstyr til rådighed for skoler og førskoleinstitutioner for at fremme kreative og innovative evner
3. at tilskynde udbydere af grunduddannelse og løbende faglig udvikling for både lærere og førskolepædagoger til at overveje effektive metoder til at fremme nysgerrighed, eksperimentering, kreativ og kritisk tænkning og kulturel forståelse, for eksempel gennem kunst, musik og teater, og til at udforske potentialet i kreative partnerskaber
4. at fremme udviklingen af formelle, ikkeformelle og uformelle læringsaktiviteter for børn, der skal fremme kreativitet og innovation, men samtidig anerkender den vigtige rolle, som forældrene og familien spiller

og med hensyn til digital kompetence:

5. at lette adgangen til og fremme IKT og udviklingen af digital kompetence gennem alderssvarende eksponering for og inddragelse af digitale værktøjer i førskoleundervisningen og primæruddannelsen, idet forældrenes og familiens vigtige rolle samt de forskellige læringsbehov på forskellige alderstrin anerkendes
6. at fremme udviklingen og brugen af digitale værktøjer til undervisningsformål og af pædagogiske metoder, der kan bidrage til kompetenceforbedring på alle områder — herunder navnlig læse- og skrivefærdighed, talfærdighed, matematik, naturvidenskab, teknologi og fremmedsprog — med henblik på at tackle nogle af de udfordringer, der er fremhævet i de seneste internationale undersøgelser ⁽¹⁾
7. at tilskynde uddannelsesudbydere eller eventuelt de relevante myndigheder til at stille tilstrækkeligt udstyr til rådighed for skoler og førskoleinstitutioner til at fremme alderssvarende udvikling af digital kompetence, navnlig ved at levere flere forskellige digitale værktøjer og infrastrukturer
8. at tilskynde undervisere i lærer- og førskolepædagoguddannelsen, lærere, førskolepædagoger og skoleledere — gennem både grunduddannelsen og den løbende faglige udvikling — til selv at udvikle deres digitale kompetence til et tilstrækkeligt niveau, herunder evnen til at anvende IKT til undervisningsformål, samt til at udarbejde effektive metoder til at fremme mediekendskab fra en tidlig alder

⁽¹⁾ PISA-resultaterne fra 2012 (test af 15-årige elever i læsning, matematik og naturvidenskab) viser fremskridt hen imod 2020-benchmarket på højst 15 % af elever, der klarer sig dårligt i de grundlæggende færdigheder, selv om EU som helhed sækker alvorligt bagud på matematikområdet. Der opfordres til en vedvarende indsats på alle områder, navnlig hvad angår elever med lav socioøkonomisk status. Resultaterne af den første europæiske undersøgelse af sprogkunderskaber (2012) viser et generelt lavt kundskabsniveau i både det første og det andet fremmedsprog, der blev testet, selv om det varierer fra medlemsstat til medlemsstat.

9. at udforske digitale værktøjers potentiale til støtte for læring i forskellige sammenhænge og tilbyde mere individualiserede læringstilgange, der kan tilgodese en bred vifte af evner — fra de meget talentfulde børn til børn med utilstrækkelige færdigheder — samt børn med svag baggrund og børn med særlige behov
10. at fremme kommunikation og samarbejde mellem skoler og mellem lærere på regionalt, nationalt, europæisk og internationalt plan, herunder via *eTwinning*
11. at undersøge potentialet for at samarbejde med open source-samfundet om innovative pædagogiske værktøjer og digital kreativitet
12. at gøre bestræbelser på at fremme medieundervisning og -kendskab, navnlig sikker og ansvarlig brug af digitale teknologier, i førskoleundervisning og primæruddannelse,

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG KOMMISSIONEN TIL:

1. at træffe hensigtsmæssige foranstaltninger og initiativer med henblik på at fremme kreativitet, innovation og digital kompetence i førskoleundervisningen og primæruddannelsen, idet europæiske ressourcer såsom programmet Erasmus+ og den europæiske struktur- og investeringsfond udnyttes optimalt til at støtte disse foranstaltninger og initiativer
2. at fremme og udvikle samarbejde, udveksling af god praksis og gensidig læring i at fremme kreativitet, innovation og digital kompetence i førskoleundervisningen og primæruddannelsen og via ikkeformel og uformel læring
3. gennem forskning at identificere eksempler på metoder og praksis for lærere og førskolepædagoger på hvert trin i førskoleundervisningen og primæruddannelsen, der mest effektivt hjælper børn med at udvikle kreative og innovative evner samt digital kompetence; i den forbindelse overveje at gennemføre nøgleprincipperne i kvalitetsrammen for førskoleundervisningen og børnepasningsordninger, hvor det er relevant,

OG OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL:

1. at fortsætte det igangværende arbejde i »ET2020«-arbejdsgrupperne om tværfaglige kvalifikationer samt digital læring og e-læring for at fremme kreativitet, innovation og digital kompetence, hvor det er relevant, fra en tidlig alder
2. at fremme samarbejde og gensidig læring på europæisk plan, både som led i »ET2020«-strategirammen og via programmet Erasmus+
3. at fortsætte overvågningen af de områder, der er nævnt i disse konklusioner, inden for rammerne af eksisterende værktøjer og rapporter, idet yderligere administrative byrder undgås.

—

BILAG

Andre baggrundoplysninger

1. Den endelige rapport fra EU-ekspertgruppen på højt plan vedrørende læse- og skrivefærdighed, september 2012 ⁽¹⁾.
2. Meddelelse fra Kommissionen af 25. september 2013 om »Åbning af uddannelsessektoren: Innovativ undervisning og læring for alle ved hjælp af nye teknologier og åbne uddannelsesressourcer« ⁽²⁾.
3. Europa-Kommissionens publikation fra 2013: »Comenius — Eksempler på god praksis« ⁽³⁾.
4. Publikation fra Europa-Kommissionen, Det Europæiske Skolenetværk og universitetet i Liège fra 2013: »Undersøgelse af skoler — IKT i undervisningen« ⁽⁴⁾.
5. OECD's publikation fra 2013: »Innovative læringsmiljøer« ⁽⁵⁾.
6. Den europæiske konference på højt plan om »Uddannelse i den digitale tidsalder«, der blev afholdt den 11. december 2014 i Bruxelles.
7. Rapporten fra 2014 fra den tematiske arbejdsgruppe om førskoleundervisning med titlen »Forslag til nøgleprincipper for en kvalitetsramme for førskoleundervisningen og børnepasningsordninger« ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Se http://ec.europa.eu/education/policy/school/doc/literacy-report_en.pdf

⁽²⁾ 14116/13 + ADD 1.

⁽³⁾ Se http://ec.europa.eu/education/library/publications/2013/comenius_en.pdf

⁽⁴⁾ Se <https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/KK-31-13-401-EN-N.pdf>

⁽⁵⁾ Se http://www.oecd-ilibrary.org/education/innovative-learning-environments_9789264203488-en

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf